

Nortier in *Acties in de Archipel*¹, 'algemene inlichtingen over geheel Java' zou verzamelen en er 'een subversieve beweging' zou oprichten² – beweging o.m. voor het uitvoeren van sabotage, conform de algemene opzet van SOE.³ Uiteraard diende de *party* zendverkeer met Australië te onderhouden. Ir. Jansen had daar zijn zendapparaat voor voltooid: een zender die zijn energie moest ontlene aan een door een fiets aangedreven dynamo. Dat apparaat was verpakt in drie grote metalen kisten die samen ca. 70 kilo wogen maar niet van draagriemen waren voorzien. Daarnaast zou de eerste *party* nog veel méér bagage krijgen: wapens, munitie, sabotagemiddelen en verpakt voedsel – alle bagage bijeen zou, de zender inbegrepen, meer dan een ton wegen. Die bagage moest aan land gebracht en goeddeels begraven worden – de leden van de *party* of, in hun opdracht, anderen zouden dus vele malen naar of naar de buurt van de landingsplaats 'moeten gaan.

In april '42 bleek dat de 'K 12', die volgens de oorspronkelijke opzet slechts Raden Iswahjoedi aan land zou zetten, gerepareerd moest worden. Was soms een Amerikaanse onderzeeboot beschikbaar? Egerton Mott kon er niet één loskrijgen. In augustus was de 'K 12' vaargereed (voor haar herstel had, schrijft Bezemer, haar machinekamerpersoneel en dat van de uitgeschakelde 'K 9' 'dag en nacht gezwoegd'⁴) en was de *party* gevormd. De leider was een Australiër van Nederlandse afkomst en in Indië geboren, luitenant G. C. M. van Arcken, en er waren drie leden: een onbekende tweede Australiër, Raden Iswahjoedi en een telegrafist van de marine, W. F. Schenau. Onder commando van luitenant-ter-zee eerste klasse T. Brunsting kwam de 'K 12', die voor de eigenlijke landing twee Australische canvasjollen bovendecks en een opvouwbare ronde rubberboot benedendecks meevoerde, op 28 augustus bij Cairns aan. De *party* werd ingescheept. Nog voor Darwin was bereikt, werd met een van de twee jollen geoefend – die jol sloeg vol water door een achterin komende golf en zonk. In Darwin werd een vervangende jol verkregen maar deze was zo oud dat ze na enkele dagen lek raakte en dus onbruikbaar was.

De bedoeling was dat de *party* aan Java's zuidkust zou landen, dicht bij de plaats waar de door van der Plas genoemde *wedono* woonde. Dat had een groot nadeel: aan die zuidkust staat een sterke branding – dat

¹ Dit in 1985 verschenen boek is, hier en daar aangevuld met gegevens die K. W. L. Bezemer in 1967 heeft gepubliceerd in zijn boek *Verdreven doch niet verslagen*, onze belangrijkste bron voor hetgeen wij in dit deel over de van Australië uit ondernomen geheime operaties te berichten hebben. ² Nortier, p. 75. ³ Het operatiebevel was door schout-bij-nacht Coster ondertekend. ⁴ Bezemer, p. 190.